

State Bank of India and another v. B. R. V&id (J. V. Gupta,)

(5) ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

* ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਜੇ.ਵੀ.ਗੁਪਤਾ ਜੇ.

ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਬੀ ਆਰ ਵੈਦ,- ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1986 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2611।

6 ਅਗਸਤ 1987

ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਟਾਫ) ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼-ਨਿਯਮ 50(3) (ii) ਅਤੇ 51(2)-ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ-ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ-ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ-ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ—ਅਜਿਹਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ— ਤਾਜ਼ੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ— ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ—ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ— ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਘੇਰਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਟਾਫ) ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 50(3)(ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਪਾਰਾ 10 ਅਤੇ 11)।

ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ

State Bank of India and another v. B. R. V&id (J. V. Gupta,)

ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . ਇਸ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। (ਪਰਾ 14)

ਸ੍ਰੀ ਆਰ ਡੀ ਸਿੰਗਲਾ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਮਿਤੀ 6 ਅਗਸਤ, 1986, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਧੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ, ਮਿਤੀ 20 ਮਾਰਚ, 1984 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, 1982 ਦੇ ਨੰਬਰ 428, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੀਫ਼ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ 5 ਅਕਤੂਬਰ, 1982 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਰਕੇ ਡਿੱਬਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਰਵੀ ਨੰਦਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ ਮਹਾਜਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਿਸਪੋਂਡੈਂਟ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ.ਵੀ.ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੇ 2 ਜਨਵਰੀ, 1943 ਨੂੰ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 10 ਜਨਵਰੀ, 1982, ਦੁਪਹਿਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। 14 ਅਗਸਤ, 1980 ਨੂੰ, ਉਹ ਓ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਚਾਰਜ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਸਨੇ 55 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਯੋਗ ਟੈਂਟ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - 15 ਫਰਵਰੀ, 1982 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੀ. ਬੈਂਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਕਾ ਪਾਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। (ਇੱਥੇ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1987 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2339 ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)। ਮੁਦਈ ਅਨੁਸਾਰ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ 5 ਜੂਨ 1982 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

State Bank of India and another v. B. R. V&id (J. V. Gupta,)

ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਟੇਅ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 9 ਅਕਤੂਬਰ, 1982 ਤੱਕ ਦਾ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਚੀਫ਼ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ 5 ਅਕਤੂਬਰ, 1982 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾਰੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਧਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਬੈਂਕ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੁਪਰ ਐਨੁਏਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 31 ਜਨਵਰੀ, 1982 ਸੀ ਨਾ ਕਿ 10 ਜਨਵਰੀ, 1982, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਦਈ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਨਿਊ ਰੇਲਵੇ ਰੋਡ ਜਲੰਧਰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦੇ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਵਿੰਦਰਾ ਕੈਮੀਕਲ ਵਰਕਸ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਬ੍ਰਾਂਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲੈਟਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂਲੈਂਡ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਕਮੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਉਸਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਸੀ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਸਮੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀਡਿਆ ਜਾਵੇ।

(4) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੀਫ਼ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਟਿਕਾਉ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬੈਂਕ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਕਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਬੈਂਕ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(5) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਗਲਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਹੁੰਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਸੀ। ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੀ ਘਰੇਲੂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਤਨ ਸਿੰਘ (1); ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਓ (2); ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ (3); ਯੂ ਆਰ ਭੱਟ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (4) ਅਤੇ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵਬਾਸੱਪਾ (5)। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਡੀ

(1) 1977(1) SLR 750।

(2) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1723

(4) A.I.R. 1962 S.C. 1344.

(5) A.I.R. 1963 S.C. 375.

(3) 1976(2) SLR 690.

State Bank of India and another v. B. R. V&id (J. V. Gupta,)

ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ.ਟੀ. ਖਾਨਜ਼ੋਡੇ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (6) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ; ਕੇਐਲ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1)। ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਡਿਸਕ - ਪਲੈਨਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐੱਮ.ਐੱਸ. ਚੌਹਾਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (8) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬੈਂਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ; ਸਗੋਂ ਉਸਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਆਪਣੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਸੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਕੀਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ।

(6) ਮੈਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

(7) ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 16 ਅਗਸਤ 1982 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਇਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਕਦਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਸੌਂਪੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ E. 1 ਤੋਂ E. 27 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ। ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ

(6) ਏਆਈਆਰ 1982 ਐਸਸੀ 917.

(7) (1978) 1 ਲੈਬ. & IC 441.

(8) 1985(1) SLR, 684.

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ 13 ਸਤੰਬਰ 1982 ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ

ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਸੀ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਦੀ *ਇਕਦਮ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ*, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਹਾਜ਼ਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸਮਝੀ ਗਈ ਸੀ।

(8) *ਯੂਕੇ ਭੱਟ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, -

“ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ *ਜ਼ਬਾਨੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ*, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ *ਇੱਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ* ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਜਾਂ ਅਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਨੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਵੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਉਹ

ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਆਰ. ਵੈਦ (ਜੇ.ਵੀ. ਗੁਪਤਾ,)

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਤੱਤ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ।"

ਸ਼ਿਵਬਾਸਾਪ%>ਏ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-

"ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਉਹ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਧੀਨ ਖਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਚੈਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਜੋ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। "

ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ , ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, -

"ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਭਾਗੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਿ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਨਿਯਮ ਜੋ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਵੈਧ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਹਿ-ਸੰਚਾਲਕ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਨ।"

(9) ਜੇਕਰ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਲਈ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ।

(10) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਹੋਏ। ਮੁਦਈ ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਦਾ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਟਾਫ) ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 50(3)(ii) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲੇਖ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਬੂਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ।"

ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਸਨ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫੀਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਿਤ ਨਿਯਮ 50(3)(ii) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹਨ।

(11) ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਐਮਐਸ ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਹੀ ਸਟੈਂਡ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 51(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, -

"ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 51 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 51 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ

State Bank of India and another v. B. R. V&id (J. V. Gupta,)

ਮਿਲਦੀ। ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸਿਰਫ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।”

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ *ਕੇ.ਐਲ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆ। ਬੈਂਡ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ *ਕੇ.ਐਲ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ* ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (9) ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(13) ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਐਨਕ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਏ ਸਨ।

(9) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1984 SC 273.

ਵੀ.ਟੀ. ਖਾਨਜੋਡੇ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ ਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(14) ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਕੇ.ਐਲ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਸੀ:

“ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਜੋਖਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬੈਂਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਂਕ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੀ ਅਸਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਸਨ। ”

ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਊ ਰੇਲਵੇ ਰੋਡ ਜਲੰਧਰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦੇ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਵਿੰਦਰਾ ਕੈਮੀਕਲ ਵਰਕਸ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਬ੍ਰਾਂਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੈਡਿਟ ਲੈਟਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਰਕਲ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨਿਯਮਿਤ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। 3,00,000 ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐੱਸ.ਸੀ.ਜੇ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ